

Prenumerationspris: 1/1 år Ekr. 2:— 1/2 " " 1:— 1/4 " " 0:50		Utgivare: Svenska Folkförbundet. Redaktör: N. Blees, Riddaregatan 3, Tallinn. Utkommer varje onsdag.	Pren. pris till utlandet: 1/1 år Ekr. 3:— 1/2 " " 1:50 1/4 " " 0:75
---	--	--	--

Birkasvännernas sommarfest.

Den 13 dennes begick Birkas Elevförbund sin sommarfest å Folkhögskolan under talrik anslutning av forna elever, trots täta regnskurar under förmiddagen. Förtänksamt hade vormsöborna, som denna gång förberrt programmet, förlagt huvuddelen av festen till skolsalen, som rymlig i sig själv vid dylika tillfällen dock visar sig väl trång.

Inför eliten av vår ungdom, som dessa fester sammanför, som trots allt tal om efterblivenhet ger intrycket av kulturbetonad framåtanda och medvetande om sin uppgift — inför denna vakt om vår framtid hälsar elevförbundets ord. Lars Lindström allmänheten välkommen. Man sjöng så lystringssången: "Var välkommen envar", varefter prosten Karl Nilsson höll tal till ungdomen, som mottogs med varma applåder. Den förra delen av programmet upptog vidare deklamation, solosång och en teaterpjäs "Fästmöprovet" av Maria Nyström, som skrivit många goda pjäser med motiv ur folklivet i Finland. Fästmöprovet, som bjuder på god och oförarglig humor utfördes synnerligen förtjänstfullt av samtliga medspelande och mottogs med ihållande applåder.

Efter kaffepausen, varunder violinsolo utfördes, fortsattes underhållningen med föredrag av rektor Fredr. Erlund, som i sitt tal utvecklade en ny teori om den estlandssvenska bebyggelse, som djärft med gängse uppfattning även inom den vetenskapliga världen, men ej dess mindre ger god anslutning till de-loka-

le geografiska och folkulturella förhållanden, såsom talaren uppfattat den.

Emellertid hade himmeln klarnat och augustisolen lyste varm över den gröna gårdsplanen. Hit drog sig publiken nu för att höra och framförallt se "världens bästa symphoniorkester", som var sammansatt av artister ifrån världens alla hörn, vilket framgick av den roliga kostymeringen och av instrumenten. Herr Aspelin från Vormsö, som under vidsträta resor lyckats samla denna elit-orkester, presenterade den humoristiskt och fyndigt och ledde så musiken, ty den kunde verkligen ge musik och en musik, som avlöste skallande skrattsalvor. Detta nummer gav inledning till den nöjsammare delen av programmet, som fortsatte med ringlekar ute i det fria.

Vormsöborna ha all heder av de lyckade arrangemangen för denna fest.

Rep.

Årets växtlighet.

Riktlinjer för odlingsintresset.

Växtåret är ej tillända, men man kan allaredan överskåda följderna av den torra som rådde under försommaren och allvarsamt hämmade växtligheten.

Och nu som senaste år är det vårsåden — kornet, havren, ärtväxten och vårvetet — som lidit mer av bristande tillgång på vatten än höstsåden och rotfrukterna. Stråsådena äro för sin utveckling eller tillväxt hänvisade till vissa skeden, som följa varandra oberoende av om tillgången på fuktighet och näring

är tillfredställande eller ej. Inträffar långvarig torra, då axet i broddstadiet anlägges, kan ett senare regn därför ej gottgöra det som redan är gjort — växten är och föblir svag.

Däremot är höstssåden — höst-rågen och vetet — i ett gynnsammare läge. Roten hos dem har utvecklats redan föregående höst, när djupare jordskikt följande vår än vårsådens, varjämlite tillväxten tar tidigare vid. Allt detta gör att de kritiska utvecklingskedena infalla under en tid, då jorden ännu ej hunnit torra. Är vintern dräglig ger därför höstssåden gott resultat jämväl under torra år — utom å de mest torrlänta marker. Det berättas att i år även rågväxten tagit skada å vissa höglänta sandjordar, men i stort sett dra vi den lärdomen av de två senaste åren att höstssåden i dessa regnfattiga bygder står sig bättre än vårsåden, att vi förtyböra utvidiga råg och höstveteodlingen, inskränka odlingen av vårsådena.

Höstveteodlingarna ha emellertid också lidit men ej av torran utan av kölden och den snöfattiga vintern. Gentemot kölden kunna vi emellertid värja oss om vi anskaffa vinterhårdigare sorter. Som en sådan framstår Sangaste höstvetet, som bättre än andra veten ridit ut vintern. Veteodlingen betalar sig bra — vete böra vi odla i långt större utsträckning än fallet är.

Jämte höstssådena, råg och vetet, ha vi en annan grupp växter, som uthärda vårt överhövvan torra klimat — rotfrukterna. Till dem föra vi potatis, kålrot

turnips och morot. Dessa växter äro djuprotade varjämte tillväxten ej går i skeden eller perioder utan jämt fortlöpande. De kunna därför utan att ta synnerlig skada invänta regn t. o. m. rätt länge och bli därigenom så tacksamma för odling. Tänk oss blott potatisen! Vilken idealisk odlingsväxt är den ej. Först vända vi jorden upprepade gånger som enkom för att driva ut värfuktigheten, den drivande kraften. Så sätta vi potatisen och plöja upp jorden i kammar eller drillar för att beröva denna misshandlade vän dess sista möjlighet till tillväxt.

Och ändå växer den, växer på trots och i förbarmande över vår okuninghet, ty vi kunna ju ej undvara dess närande knölar. Må vi därför ej minska odlingen av denna förträffliga växt utan fastmer utvidga den. Till potatisen i år, då många andra växter neka oss skörd! Denna mening gäller också rotfrukterna, som ännu av höstregnen hunno drivas till full skörd och ersätta den felande halmen.

Höstråg och rotfrukter äro de växter vi främst böra odla. I dem böra vi söka räddningen ur det trångmål, vari våra regnfattiga värdar försätta oss — programmet, vid vilket vårt huvudintrasse må samla sig. *E—d.*

Litteratur.

”Vildmarksstigar och forntidsvägar” av missionsföreståndaren fil. lic. Axel Andersson, Svenska Missionsförbundets Förlag, Stockholm. 2 delar å 4 kr.

Föreliggande arbete innehåller, för att citera förordet, den framstående resandens syn på de företeelser, som möta, och går i tidningsartikeln lättast stil. Reseskildringar bruka i regel vara ganska torra och enformiga, men dr Anderssons bok är ingen vanlig reseskildring. Hans stil är fängslande och lättläst, hans bilder träffande och hans reflektioner över det, han möter, äga en psykologisk skärpa, som förvånar läsaren. Man vore frestad, att göra åtskilliga utdrag ur boken, men det begränsade utrymme ”Kustbon” erbjuder, tillåter ej detta. För envar, som vill lära känna Belgiska och Franska Kongos natur och kultur, vandra genom dess tusenåriga skogar, medan

man alltid måste vara på sin vakt inte blott mot stora fiender utan kanske framför allt mot de tusentals små fiender, vilka bära de för varje tröpikfarare fruktade namnen moskiter, fästingar, skorpioner, tusenfotingar o. s. v., för den som vill lära känna Central-Afrikas guldproducerande områden, med dess utfattiga och i lumpor klädda arbetarbefolkning; som vill färdas uppför Kongotlodens väldiga vatten, där för endast några decennier sedan kannibaler gjorde trakten livsfarlig; för den som vill lära känna Sudan och dess ökenområden eller kanske rättare dess ouppodlade marker, bördiga områden, som ledigt skulle kunna föda millioner, Dinkanegrerna, långbenta som vadarfåglarna i trakterna kring Nilens övre lopp, där vi även få följa författaren på hans flera dagar långa resa genom den väldiga ”sudden”, papyrsträsket, strax intill Dinkanegrernas boplatser, han, som älskar pynta sig som en kvinna och vars hårpmåda till största delen består av gyttja, kospilling och kourin; för den som vill följa författaren på hans intressanta färd genom Egyptens på gamla minnesmärken rika land, där han tar oss århundraden, ja årtusenden tillbaka i tiden, liksom fallet är beträffande Palestina och Grekland, finns ingen bättre bok, där man finner allt så populärt och på samma gång så koncentrerat, som i missionsföreståndare Axel Anderssons ”Vildmarksstigar och forntidsvägar.” Boken rekommenderas därför till alla.

Dr Andersson är en författare av rang, men han är även en talare av rang och det är därför vi med glädje se fram mot hans besök här i svenskbygden i höst. Vare sig det gäller en religiös förkunnelse eller behandlingen av ett aktuellt ämne i föredragsform, alltid är framställningen originell, populär, fängslande och lättfattlig, hans filosofiska funderingar äro ej tunga och svårsmälta för åhöraren eller för läsaren utan sådana att ”gemene man” lätt följer hans tankegång. — Enligt den uppgjorda planen skulle missionsföreståndare Andersson medverka vid ett möte i Bergsby bönhus i Rikull fredagen den 1 sept. och i Kärrslätt på Vormsö lördagen den 2 och söndagen den 3 sept. Dr Andersson kommer dessutom tro-

ligen att delta i en sammankomst i svenska S:t Mikaelsskyrkan i Reval fredagen den 8 sept., men därom mera senare.

Det var emellertid inte om detta, jag skulle skriva, utan om hans bok, vilken jag, som jag förut sagt, på det livligaste rekommenderar till envar, som får syn på detta lilla inlägg.

Eskil Rydén.

Prästval på Nuckö.

Söndagen den 6 augusti ägde prästval rum på Nuckö. Som kandidat till platsen i Nuckö svensk-estniska församling hade uppställts pastor Sven Danell, som även behärskar estniska språket. Av de röstande röstade 165 för — däribland även ester — och 13 emot.

Alltså har Nuckö nu fått en svensk präst, och detta hälsas med glädje.

Ungdomen i Gamby

är i färd med att bilda ett jordbrukarungdomsförbund och utlyser härigenom en friluftsfest till inst. söndag kl. 3 e. m., till vilken intresserade kallas att infinna sig. Rörande programmet vet man ännu intet annat än att husmor på Birkas trk Lis Rosendal och rektor Erlund skola tala om arten av den verksamhet dessa förbund utveckla i Sverige och Finland.

Initiativet är lofvärt. Här ha vi måhända fröet till den rörelse, som förmår samla ungdomen, som ger den förströelse samtidigt med att arbetet riktas på ett så nyttigt strävande som jordbrukets förkovran. Det äldre släktledet bär visserligen ansvaret härför, men även ungdomen har sin mission inom jordbrukarhemmets väggar, där många grenar vänta på att bli tagna till heders.

Turister på besök i Reval.

Söndagen den 13 dennes passerade över 600 svenska, norska och danska turister Reval — ett så stort antal turister har aldrig tidigare på en gång besökt staden. De anlände med atlantångaren Gripsholm från Petersburg. Samma dag forsattes färden härifrån via Visby tillbaka till Göteborg.

Stadsfiskalen R. Stenvik från Nassjö, verksam bl. a. i därvarande Lokalavdelning av

Riksföreningen, var med. Det var angenämt att få råka denne blodsfrände från Sverige och några timmar samspråka med honom.

Inrikes.

Bland händelserna inrikes få vi denna gång omnämna belägringstillståndet över hela Estland. Såsom vi redan i senaste nummer av Kustbon skrevo, anföllo en del tidningar med de bakom dem stående partierna Regeringen på ett synnerligen ohysvat sätt. Bland dessa voro frihetskriparna, som ha satt sig före att föra den förestående folkomröstningen den 14, 15 och 16 oktober till för dem önskat resultat. Ett vänsterorgan talade t. o. m. något som skulle tyda på en planerad regeringskupp. Detta gav anledningen till Regeringens ingripande. Beslutet angående belägringstillstånd, begränsning av tryckfriheten, kontroll över sammanträden fattades den 10 dennes. Samtidigt stängdes Frihetshjältarnas förbund så att de icke kunna fortsätta sin verksamhet. Samma förbud utsträcktes även till arbetarförbundets och kolonisternas frivilliga slagkårar. Frihetshjältarnas tidningsorgan "Võitlus" den 10 ds utkomna nummer konfiskerades. De senare numren ha underkastats noggrann kontroll. För resten censureras alla tidningar.

Det går rykten, att Riksdagen i början av september skall sammanträda, att man vill åstadkomma en förlikning på bredare basis med de oppositionella.

Riksäldesten Jaan Tönnisson reste i dagarna över till Finland, där en visit gjordes hos Finlands President.

Utländet.

Tyskland är alltså överraskningarnas land. Medan den ekonomiska världskonferensen vädjar till samarbete — själva förutsättningen för lösningen av stora ekonomiska problem — har Tyskland markerat sin inställning till samarbetet med att bevilja sig självt moratorium för sina betalningar till utlandet!

Sådana rättigheter tillåter man sig. En tidssjukdom, som gripit stora och små.

Till vilken grupp Tyskland bör hänföras må lämnas oavgjort. I förenämnda tilltag söker man förgäves det storvulna men dessto påtagligare är segern över partierna. I snabb följd har Hitler bragt alla politiska partier om livet. De ha fallit som gulnade löv för stormen. Ett stordåd förvisso, ty ingen torde väl sakna dessa statslivets parasiter. Tyskland har i stället förvandlats till en nationalsocialistisk stat med all makt samlad i partiledaren — rikskanslerns händer. Från en ytterlighet med tvistande partier har man nu kommit till en annan — diktatur lagd i en mans hand. Hitler har en makt som överstiger allt vad kejsare och kungar tidigare föfogat över och det har en tid sett ut som om han ej ämnade väja för något. Revolutionen har härintills gått i ett oavbrutet crescendo och man förbådade omvälvningar mot vilka de hitills företagna voro ett intet.

Men så i juli slog man plötsligen till bromsarna på det framrusande lokomotivet. I fråga om det ekonomiska livet bekänner man sig till liberala ekonomiska grundsatser och i fråga om storgodsens förbådade styckning till egna hem tillkännager man nu att intet landgods, hur stort det är månne vara, kommer att attackeras av nationalsocialisterna. Det var tidigare ett av de bärande elementen i nationalsocialismens "världsåskådning", att skapa en stor bondeklass. Hitler har inte kunnat genomföra programmet i denna del, emedan han inte haft makt därtill, han låter m. a. o. leda sig av förnuftet. Men detta att han böjer sig för det ekonomiska livets lagar ger löften för framtiden — det visar dock att det otroliga ändå kan bli möjligt att en man dock slutligen förmår utföra, vad tusenden ej mäktat med.

De finländska riksdagsmannavalen gälde denna gång för eller mot Lappo. Svaret kom med all önskvärd tydlighet. Det socialdemokratiska och frisinnade framstegspartiet ha mönstrat betydligt ökade väljarskaror på bekostnad av samlingspartiet, Lappo och agrarpartiet. Inga grundlagsändringar kunna nu med socialdemokraternas 80 representanter av 200 företagas utan detta partis medverkan och vidare ge valen den svenska folkminoriteten en viss trygghetskänsla. Socialdemokratien är det enda parti i Finland som deklarerat respekt för denna minoritets fulla rätt till eget språk och eget nationellt liv.

FÖRSTA INHEMSKA
FÖRSÄKRINGS - AKTIEBOLAGET

EESTI LLOYD

GRUNDAT ÅR 1919

REVAL, LÅNGGATAN (PIKK) 11
EGET HUS. TEL. 430-08, 448-94.

**Liv-,
brand-,
olycksfalls-,
inbrotts-,
glas- &
transportförsäkring.**

ESTLANDS TÄNDSTICKSMONOPOL
Tallinn, Frihetsplatsen 5. Tel. 427-91.

SVEDALA

Tegelmaskiner, Grävmaskiner, Stenkrossar, Vägbyggnadsmaskiner, Betongblandare, Torvmaskiner, Bränslekrossar för Torv, Koks och Kol, Pulveriseringsmaskiner, Vindsiktar, Transportapparater, Lastningselvatörer, Rullager, Rallyvagnshjul, Kokillgodor, rekommenderas.

**AKTIEBOLAGET
ABJÖRN ANDERSSON**

Post- och Tel.-adr.: Svedala, Gjuteriet.
Tel. Namnanrop: Gjuteriet

E. W. Just

Blekeri - Färgeri - Merserisatio
Tel. 1 48 BORÅS Tel. 21 48

Giv barnen SVEA

CHOKOLAD och CACAO
Närande. Välsmakande.

A.-B. Svea Choklad-Norrköping

N. O. Lundström & Co

Innehavare F. Alb. Pettersson
Estlands vice Konsul Importaffär

Luleå.

Köp. PRIMUS TVATTPULVER
från Gävle Såpfabrik.

SVEABLANDNING

Rostkaffet i blågula påsarna
tillfredställer alla i parti från
ENGWALL HELLBERG A.-B., GÄVLE

Vildskinn

Räv, Utter, Mård, Hermelin
Ekorre, Hare och Kanin upp-
köpas till allra högsta pris.
Vi betala högsta priser, då skinnen huvudsakligen äro för egen fabrikation. Prislista sändes mot porto.

FOUGSTEDTS PÄLSVARUFABRIK Malmö 4

BORÅS VÄVERIAKTIEBOLAG, BORÅS
Alla slags bomullsvävnader

Aktiebolaget

Nordiska Tapetfabriken

Arvika

Förstklassigt fabrikat Köp svenska tapeter.

AKTIEBOLAGET

Gestriklands Yllefabrik
JÄRBO

Sporttyger, melerade Filtar, Vadmal och Kordero. Goda kvaliteter och billiga priser. (2429)

LUDWIG WIGART & Co. A./B.
ENGROSLAGER AV

Sybehör, Ylle-, Tricot- & Korta varor

Norrköpings Kemiska Undersökningsanstalt,

Norrköping. Tel. 1249.

Utför kemiska analyser och provtagningar.
Inneh.: Civiling. John Wanselin, stadskemist.

Vid besök i Stockholm, bo på
HOTEL PATRICIA, Vasagatan 36,
intill Centralpostkont. Tel. Namnan,
Modernt och billigt hotell.
Ett 90-tal rum fr. 4 kronor.

A.-B. Ludvig Anderson, Kinna
(Kasthalls Mattfabrik)
Efterhör „KASTHALLSMATTOR“.

**FRIMURAREHOTELLET
ESKILSTUNA
MATSALAR & CAFÉ
REKOMMENDERAS**

Två Kvalitetsmärken

Gammal
Norrlands Akvavit
och
Renat Bordsbrännvin

46°/₁₀₀

Begär alltid dessa brännvinsorter på
restauranter och systembolag.

Hemmets Journal

innehåller
veckans bästa läsning

HILDA MUHR & SON ÖREBRO

Charkuteriaffär

Fabrik och kontor, tel. 1179

Affär Nygatan 46, tel. 625

Stortorget 6, tel. 2625.

VÄVSKEDAR AV STÅL

garantisstämplade, vävskyttilar, vävspännare och övriga vävredskap köpas förmånligast antingen hos våra återförsäljare, hemsäljörer och garnaffärer eller direkt från oss. All tillverkn. m. vårt firmanamn garanteras. Begär vår illustr. prislista som sändes gratis.

Gunnar Anderssons vävskedsverkstad
Telefon 1 Oxberg Telefon 1

SÄKER PENNINGPLACERING
Engelholms Sparbank

BO-FAJANS

för Eder jakt- eller fiskestuga finnes i varje välsorterad Glas-, Porslins- och Bosättningsaffär
BOBERGS FAJANSFABRIK GÄVLE

BIL

-OLJOR
-TOPPAR
-BÄRGNINGAR
-GARAGERINGAR
-DÄCK och SLANGAR
-REPARATIONER

A.-B. Siefert & Fornander, Kalmar
Tel. 7, 215, 1515. Södra Vägen 30.

VID BESÖK I VÄXJÖ REKOMMENDERAR

Järnvägsrestauranten

VÄXJÖ sitt erkänt goda kök. Fullständig spritservering. Förstklassig musik. På sommaren enda platsen i staden för härlig parkservering. God plats för bilar.

KUNGÄLVS ÅNGBAGERI, Kungälv

(E. Bergström) Tel. 123 och 165

REKOMMENDERAS

Stort, Gott och Billigt Bröd.

HÄLSINGBORGS NYA SPARBANK

HÄLSINGBORG

Gottgör högsta gällande ränta
å insatta medel.

Aktiebolaget J. E. Arndt

Hudskvall Ångbåts Expedition, Befraktnings
Skeppsmäkleri och Speditionsaffär. Lager av kol och Byggnadsmaterialer. Rikstelef.: 245, 287
325. Telegrafadr.: Arndtsgat.

Arvika Redskapsfabrik - ARVIKA

REKOMMENDERAR

sina förstklassiga, välkända tillverkningar.
Aberopa denna tidskrift.

KUMLA SKOFABRIK

Riks. 54 KUMLA Riks. 54
Rekommenderar sin tillverkning av Grövre o.
Finare SKODON.

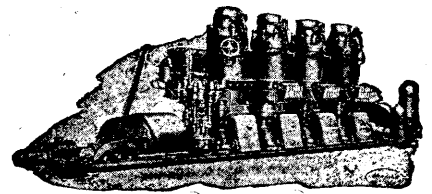
FENIX Föreningsgatan 7.

DRUVAN Engelbrektsgratan 5

Intima och hemtrevliga rest-lokaler

Omtyckta klubbрум. Direktion:

A.-B. MÄLMÖ-RESTAURANGER.

RÅOLJEMOTORER
SKANDIA-VERKEN A.-B.

LYSEKIL

Byggnadfirman ANDERS DIÖS

Tunagatan 4, Upsala
Telefoner: Kontoret 3892, 3893; Förrådet 2890;
Byggnadspl. Paleontologiska Inst. 3894; Bostadst
Väderkvarnen 1899.

Besök
STENBERGS KONDITORI

Tel. 13 SKELLEFTEÅ Tel. 258

Gott kaffe Goda bakelser

Beställningar mottagas

E. Petterssons

Möbleringsaffär

Etabl. 1876 GÄVLE Tel. 324 o. 1206 MÖBLER
och MATTOR.

A.-B. Lidköpings Vikingsågar
LIDKÖPING

VIKING

Representant för Estland

Johan Cronsjö. Vana Viru 9. Reval.

Aktieb. LUDVIG SVENSSON
KINNA

rekommenderar sina välkända till-
verkningar.

OTTO JANSSONS SKOFABRIK

Jakobsdal JÖNKÖPING Telefon 23
Randsydda skodon, Mans- och Goss-
skodon, Slitstarka, Goda passformer.
Efterfråga J-sons skodon. Bör finnas i alla
välsorterade affärer.

Rekommenderar sina förstkl. tillverkningar av-
PROMENADSKODON, SPORT-, JAKT- och MO-
TÖRKÄNGOR.

„Besök

Borås”

N. J. Johanssons Eftr. A.-B., Syfabrik
APLARED

Specialité: Tillverkning av
OVERALLS och ARBETSKLÄDER
Telefon: Aplared 1 och 2

A. I. KJELLGRENS EFTR.

Skövde (I. GOOD) Telefon 1-31
KÖTT- OCH CHARKUTERIAFFÄR
REKOMMENDERAS

Året Runt bra mat på
Systembolagets Restaurang
LAXEN, HALMSTAD

TAGE HÅKANSSONS

Konditori, Kafé och Wienerbageri Kloster.
gata 10 - Lund

Rekommenderas
Tel.; Konditoriet 603, Brödbutik. 360

Prima PORTLAND CEMENT
från

A/B Gullhögens Bruk, Skövde.